

Ärendet

Tillsyn av kommunal vuxenutbildning i Flens kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Flens kommun att senast den **11 augusti 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen. Om Flens kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Flens kommun ska vidta följande åtgärd

1. Se till att, när nationella prov används, deltar eleverna i alla delar av proven om inte rektorn för en elev har fattat beslut om undantag från att delta i ett nationellt prov eller i någon eller några delar av ett sådant prov (4 kap. 10 § Förordningen om vuxenutbildning i dess lydelse enligt SFS 2017:1109).

Område utan konstaterad brist

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del som avser att de nationella proven används och genomförs enligt författningarnas krav.

Beslutet om att avsluta ärendet i ovan nämnda del får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024: 9760) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under vårterminen 2025 en tematisk tillsyn för att kontrollera om de verksamheter som ingår i tillsynen uppfyller kraven i författningarna beträffande att nationella prov används och genomförs i kurser på gymnasial nivå där nationella prov är obligatoriskt. Tillsynen avgränsas till de kurser som huvudmannen bedriver i egen regi.

Tillsynen av kommunal vuxenutbildning i Flens kommun har genomförts genom besök i verksamheten den 26 februari 2025. Som en del av tillsynen har intervjuer med lärare och rektorn genomförts. Vidare har dokumentation granskats bland annat uppgifter gällande elevers deltagande i de nationella proven. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Elever deltar i alla delar av ett nationellt prov

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av det skriftliga underlag som Skolinspektionen har tagit del av samt av intervjuer med lärare framgår att generellt är uppfattningen bland lärarna att de nationella proven är obligatoriska för eleverna att genomföra. Även av intervjun med rektorn framgår att hen ser de nationella proven som obligatoriska. Vidare framgår det av såväl det skriftliga underlaget som av intervjun med rektorn att rektorn inte har fattat något beslut om att en elev av särskilda skäl ska undantas från att delta i ett nationellt prov eller i någon eller några delar av ett sådant prov. Lärarna uppger dock att det förekommer fall då en elev inte behöver delta på ett nationellt prov. I de fallen har läraren bedömt att hen redan har ett underlag för att göra

bedömningen att eleven inte blir godkänd på kursen och då behöver eleven inte genomföra provet. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att rektorn inte har varit delaktig i den enskilda lärarens beslut om att en eller flera elever inte behöver genomföra det nationella provet.

Rättslig reglering

Enligt förordningen om vuxenutbildning ska nationella prov användas inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå i de ämnen på de nivåer som anges i 10 a § och inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare i de kurser som anges i samma paragraf. Syftet med proven är att stödja betygssättningen. När nationella prov används ska eleverna delta i alla delar av proven. Rektorn får besluta att en elev inte behöver delta i ett nationellt prov eller i någon eller några delar av ett sådant prov, om det finns särskilda skäl. (4 kap. 10 § Förordningen om vuxenutbildningen i dess lydelse enligt SFS 2017:1109)

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen i ärendet framkommer att beslut om att en elev inte behöver delta i ett nationellt prov, eller i några delar av ett sådant prov, fattas av lärare. Enligt gällande föreskrifter kan rektorn fatta beslut om undantag från att delta i ett nationellt prov eller i någon eller några delar av ett sådant prov om det finns särskilda skäl. Skolinspektionen bedömer därför att Flens kommun inte lever upp till författningarnas krav i denna del.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Flens kommuns kommunala vuxenutbildning uppfyller inte författningarnas krav att när ett nationellt prov används ska eleverna delta i alla delar av proven, om inte rektorn beslutat om undantag från att delta i någon eller några delar av ett sådant prov om det finns särskilda skäl. Det finns därför skäl att förelägga Flens kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Område utan konstaterad brist

De nationella proven används och genomförs

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av det skriftliga underlag som Skolinspektionen har tagit del av samt av intervjuer med lärare och rektorn framgår att de nationella proven genomförs i samtliga kurser på gymnasial nivå där det är obligatoriskt. Av de dokument som Skolinspektionen tagit del av framgår att samtliga delprov genomförts i alla kurser som har genomförts år 2024 och att det finns en planering för när elever i pågående kurser ska genomföra de olika delarna av de nationella proven under våren 2025. Lärarna och rektorn uppger att de i inledningen av kursperioden gemensamt planerar in när de olika delproven ska genomföras i varje kurs. Det är endast muntliga delprov som inte planeras in gemensamt, då de genomförs av den ansvarige läraren på lektionstid. Vidare framgår att elever i ett tidigt skede får information om de nationella proven och att de inför provtillfället och vid uppstart av respektive delprov tillfälle får en mer detaljerad information. Vidare framgår av inskickad dokumentation och intervjuer med lärare och rektorn att lärarinformationen för respektive prov används och följs, exempelvis vad gäller förberedelser och vilka hjälpmedel elever får och inte får använda. Det framgår även att uppsatser skrivs på en digital enhet med övervakade digitala provverktyg.

Rättslig reglering

Enligt förordningen om vuxenutbildning ska nationella prov användas inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå i de kurser som anges i 10 a § och inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare. Syftet med proven är att stödja betygssättningen (4 kap. 10 § förordningen om vuxenutbildning i dess lydelse enligt SFS 2017:1109)

Enligt förordningen om vuxenutbildning ska vidare nationella prov användas inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå i engelska kurserna 5 och 6, matematik kurserna 1–4 och svenska kurserna 1 och 3 eller svenska som andraspråk kurserna 1 och 3. Proven ska vara uppdelade i delprov som genomförs på vissa dagar eller under vissa perioder. (4 kap. 10 a § första och andra styckena förordningen om vuxenutbildning i dess lydelse enligt SFS 2017:1109)

Enligt förordningen om vuxenutbildning ska eleven skriva uppsatserna i de nationella proven i engelska och svenska eller svenska som andraspråk inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå på dator eller annan digital enhet. Rektorn får besluta att eleven inte behöver skriva uppsatserna i proven på dator eller annan digital enhet, om det finns

särskilda skäl. (4 kap. 10 b § förordningen [2011:1108] om vuxenutbildning)

Av Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2013:19) om hantering och genomförande av nationella prov i pappersformat framgår att bestämmelser om nationella prov finns bland annat i 4 kap. förordningen om vuxenutbildning.

Av Skolverkets föreskrifter om hantering och genomförande av nationella prov i pappersformat framgår även att rektorn ansvarar för att bestämmelserna i föreskrifterna följs. Rektorn får inte överlåta sitt ansvar enligt första stycket. (3 § Skolverkets föreskrifter om hantering och genomförande av nationella prov i pappersformat)

Enligt Skolverkets föreskrifter om hantering och genomförande av nationella prov i pappersformat ska skolenheten ha rutiner så att eleverna genomför ett prov på ett likvärdigt sätt och på ett sådant sätt att ett prov kan användas som underlag vid en bedömning av elevernas kunskaper i det ämne eller den kurs som provet avser. Vid provgenomförandet ska eleverna ha tillgång till sådant material som anges i lärarinformationen för varje prov. I lärarinformationen anges vilka hjälpmedel som är tillåtna. Mobiltelefon eller annan elektronisk utrustning är inte tillåtna hjälpmedel, om inte annat särskilt anges i lärarinformationen. (18 § Skolverkets föreskrifter om hantering och genomförande av nationella prov i pappersformat)

Enligt Skolverkets föreskrifter om hantering och genomförande av nationella prov i pappersformat ska eleverna genomföra ett prov på det sätt som anges i lärarinformationen för provet. (19 § Skolverkets föreskrifter om hantering och genomförande av nationella prov i pappersformat)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet

ska därför avslutas i denna del.

X Maja Beckman

Beslutsfattare
Signerat av: Maja Beckman

X Malin Lundquist

Föredragande
Signerat av: Malin Lundquist